

Hallituksen esitys Eduskunnalle Tshekin ja Slovakian liittotasavallan kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Tshekin ja Slovakian liittotasavallan kanssa marraskuussa 1990 tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen. Suomella on vastaavanlainen voimassa oleva sopimus Bulgarian (SopS 39—40/85), Egyptin (SopS2—3/82), Kiinan (SopS 3—4/86, Malaysian (SopS 78—79/87), Sri Lankan (SopS 53—54/87), Unkarin (SopS 19—20/89) ja Puolan (SopS 23—24/91) kanssa. Suomi on myös allekirjoittanut Neuvostoliiton kanssa vastavan sopimuksen vuonna 1989, joka ei ole vielä voimassa.

Nyt kysessä olevalla sopimuksella halutaan laajentaa ja syventää Suomen ja Tšhekkoslovakian välistä taloudellista, teollista ja teknistä yhteistyötä pitkällä aikavälillä sekä luoda suotuisat edellytykset sopimuspuolen kansalaisten ja yhtiöiden sijoituksille sekä yhtiöiden etabloitumiselle toisessa sopimusvaltiossa.

Sopimuksessa tunnustetaan tarve suojella sijoituksia samoinkuin lisätä niiden liikkuvuutta ja yksittäisten liiketoimien käynnistymistä. Sopimuksen solmimista voidaan pitää perusteltuna Tšhekkoslovakian ryhdyttyä vuoden 1989 lopulla toteuttamaan nopeita markkinataloutteen tähtääviä uudistuksia ja luotua lainsäädännöllisesti suotuisat olosuhteet ulkomaisille investoinneille sekä voittojen ja pääoman kotiutukselle.

Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jolloin sopimusvaltioiden hallitukset ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä valtiosäännössään sopimuksen voimaantulolle asetetut vaatimukset.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

Suomen ja Tšhekkoslovakian välillä solmiin jo 70-luvulla lukuisia kauppapoliittisia sopimuksia; vuonna 1971 sopimus taloudellisesta, teollisesta ja teknisestä yhteistyöstä (SopS 12/71), vuonna 1974 sopimus kaupan esteiden vastavuoroisesta poistamisesta (SopS 60—61/74), johon on tehty muutoksia vuosina 1976 (SopS 32/76), 1979 (SopS 9/82), 1987 (SopS 71/87) ja 1989 (SopS 61/89 ja SopS 67/89),

vuonna 1974 pitkäaikainen kauppasopimus (SopS 62/74). Maiden välinen clearing-pohjainen maksusopimus lakkautettiin 1.4.1990 lukien, jonka jälkeen kaupassa siirryttiin virallisesti käyttämään vaihdettavia valuuttoja. Kauppaa oli tosiasiallisesti käyty osittain vaihdettavilla valuutoilla jo vuosia.

Mainituista sopimusjärjestelyistä huolimatta maiden välinen kauppa ei kehittynyt 70- ja 80-luvuilla toivotulla tavalla, vaan oli suhteellisen vaatimatonta muodostaen noin 0,3—0,4 % Suomen kokonaiskaupasta. Kauppataase on ol-

lut Suomelle negatiivinen ja vaje on viime aikoina ollut 150—250 miljoonan markan välillä vuosittain. Vuonna 1989 kokonaiskauppavaihto oli 870 miljoonaa Suomen markkaa tuonnin ollessa 515 miljoonaa markkaa ja viennin 355 miljoonaa markkaa ja vuonna 1990 856 mmk tuonnin ollessa 543 mmk ja viennin 313 mmk. Viennin osalta tärkeimmät tuotteet ovat olleet puu- ja paperiteollisuuden tuotteet, erilaiset metallit sekä koneet ja laitteet. Merkittävimmät tuontiartikkelit ovat olleet rauta ja teräs, tekstiili- ja vaateusteollisuuden tuotteet, koneet ja laitteet sekä ajoneuvot.

Vuoden 1989 lopulla alkanut taloudellinen muutosprosessi jatkui Tshekin ja Slovakian liittotasavallassa vuoden 1990 aikana hallituksen toteuttaessa markkinataloutteen siirtymiseen tähtäviä toimenpiteitä, jotka käsittivät lainsäädännön perusteellisen uudistamisen, monopoliin purkamisen, vapaiden raha- ja pääomamarkkinoiden luomisen, omistuspohjan laajentamisen, ulkomaisen omistuksen ja sijoitusten sallimisen, voittojen ja pääoman kotiutuksen, yritysten perustamismahdollisuuden, hintojen vapauttamisen sekä markkinoiden avaamisen ja kaupan esteiden poistamisen. Maan valuutan sisäinen vaihdettavuus toteutettiin 1.1.1991 lukien.

Tapahtuneiden muutosten ja markkinatalousmekanismien käynnistymisen seurauksena myös maiden välillä solmittu vapaakauppasopimus on alkanut toimimaan toivotulla tavalla. Suomalaiset viejät saavat tällä hetkellä kaikkien tuotteiden osalta ainakin 7-8 % tulliedun kipailijoihinsa nähden. Lisäksi, Suomi on ainoana maana maailmassa vapautettu vapaakauppasopimuksen määräysten perusteella Tshekin ja Slovakian liittotasavallan 1.1.1991 käyttöön ottamasta 20 % tuonnin lisäverosta, joka koskee kulutustavaroita ja jalostettuja elintarvikkeita.

EFTA on vuoden 1991 alussa käynnistänyt vapaakauppa-alueen perustamiseen tähtävät neuvottelut Tshekin ja Slovakian liittotasavallan, Puolan ja Unkarin kanssa. Jugoslavian kanssa neuvottelut on tarkoitus käynnistää myöhemmin. Neuvottelut tähtäävät vapaakauppasopimuksen solmimiseen siten, että se astuisi voimaan jo vuoden 1992 alusta lukien. Suomi on sopinut Tshekin ja Slovakian liittotasavallan, Puolan ja Unkarin kanssa, että 70-luvulla solmitut vapaakauppasopimukset pysyvät voimassa huolimatta mahdollisesta EFTA-sopimuksesta. Tämä on merkittävä,

koska voimassaolevat Suomen vapaakauppasopimukset ovat vastavuoroisia ja takaavat tulli-vapauden. EFTA-sopimus on puolestaan tarkoitus tehdä epäsymmetrisenä asteittaisena.

Sopimus sijoitusten edistämisestä ja suojelusta Suomen ja Tshekin ja Slovakian liittotasavallan välillä allekirjoitettiin Prahassa 6 päivänä marraskuuta 1990.

Suurimmaksi ongelmaksi sopimusneuvotte- luissa muodostui Tshekin ja Slovakian liittotasa- vallan vaatimus erillisen pöytäkirjan laatimi- sesta koskien voittojen ja pääoman kotiutta- mista. Neuvottelujen kuluessa vaatimuksesta kuitenkin luovuttiin, koska maan talousuudis- tukset etenivät nopeasti ja voittojen sekä omai- suuden myynnistä kertyneiden tulojen vapaa kotiuttaminen sallittiin lainsäädännöllisillä muutoksilla, jotka ovat tulleet voimaan 1.1.1991 lukien.

2. Sopimuksen merkitys

Sopimuksen määräykset tarjoavat suomalais- sille investoinneille suosituisuusaseman, mahdollistavat voittojen ja pääoman kotiutuk- sen, antavat suojan kansallistamista vastaan sekä määrittelevät riitojen selvittelymekanis- min. Näin ollen sopimus tarjoaa suotuisat edellytykset suomalaisten investointien lisäämi- selle sekä yritysten etabloitumiselle Tshekin ja Slovakian liittotasavaltaan.

Sopimuksen mukaan kumpikin sopimuspuoli turvaa omien lakiansa ja määräystensä sallimis- sa rajoissa toisen sopimuspuolen sijoittajille kohtuullisen ja oikeudenmukaisen kohtelun kaikissa tilanteissa. Kummankaan sopimus- puolen sijoittajien toisen sopimuspuolen alueel- la tekemiin sijoituksiin tai niiden tuottoon ei saa soveltaa epäedullisempaa kohtelua kuin on myönnetty kolmansien maiden yritysten tai kansalaisten tekemille sijoituksille. Sopimuksen mukaiset sijoitukset saavat suojelua ja turvaa toisen sopimuspuolen alueella tämän sopimus- puolen asianomaisten oikeussääntöjen mukai- sesti. Sopimuksella taataan myös sijoittajan oikeus palauttaa kotimaahansa sijoituksesta saadut voitot sekä omaisuuden myynnistä saa- tavat tulot.

Kumpikin sopimuspuoli voi pakkolunastaa, kansallistaa tai muutoin ottaa haltuun toisen sopimusmaan sijoittajien tekemät sijoitukset ainoastaan, mikäli toimenpiteisiin ryhdytään yleisen edun vuoksi ja asianmukaisin laillisin

menettelyin kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Toimenpiteisiin liittyvät määräykset nopean, riittävän ja tehokkaan korvauksen suorittamisesta. Kummankin sopimuspuolen sijoittajia, joille koituu vahinkoa sijoitustensa menetyksistä toisen sopimuspuolen alueella, kohdellaan näistä menetyksistä aiheutuvien korvausten, hyvitysten tai muiden suoritusten osalta yhtä edullisesti kuin kolmannen valtion kansalaisia tai yhtiöitä.

Mikäli sijoittajan ja toisen sopimuspuolen

välillä tai sopimuspuolten välillä syntyy sijoituksia koskevia riitoja, on sopimuksessa määräykset noudatettavasta välimies- ja muusta menettelystä.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Sopimuksella ei ole valtion tulo- ja menoarvioon ulottuvia vaikutuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

1. artikla. Artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt seuraavat käsitteet: sijoitus, tuotto, sijoittaja, alue ja sopimuksessa tarkoitettu investointi tulkinnavaraisessa tapauksessa.

2. artikla. Artiklassa määritellään ne sijoitukset, joihin sopimusta sovelletaan.

3. artikla. Artiklaan sisältyvät määräykset vastaanotettujen sijoitusten kohtuullisesta ja oikeudenmukaisesta kohtelusta kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

4. artikla. Artiklan määräykset takaavat tehdyille sijoituksille suosituimmuuskohtelun sekä määrittelevät sijoitusten suosituimmuuskohtelun sodan, aseellisen selkkauksen, hätätilan, kapinan tai mellakan johdosta. Artiklan mukaan sopimuspuolta ei voida velvoittaa soveltamaan suosituimmuuskohtelua tilanteissa, jotka johtuvat tulliliitosta, vapaakauppa-alueen muodostamista koskevasta sopimuksesta tai muista alueellisen yhteistyön muodoista, joihin jompi kumpi sopimuspuoli on tullut tai tulee osapuoleksi. Suosituimmuuskohtelua ei myöskään voida soveltaa tilanteessa, joka johtuu kansainvälisestä sopimuksesta tai järjestelyistä, jotka liittyvät verotukseen.

5. artikla. Artiklaan sisältyvät määräykset sijoitusten pakkolunastukseen, kansallistamiseen tai haltuunottoon liittyvistä ehdoista.

6. artikla. Sopimuspuolet sitoutuvat sallimaan vaihdettavina valuuttoina tapahtuvat investointien ja niiden tuottojen kotiutukset voimassaolevan lainsäädäntönsä mukaisesti. Sopimuspuolet soveltavat tältä osin suosituimmuuskohtelua.

7. artikla. Sopimuspuolten kansallisen lainsäädännön tai kansainvälisoikeudellisten velvoitteiden sisältämät, nyt tehtyä sopimusta edullisemmat määräykset tulevat sopimuspuolten eduksi.

8. artikla. Sijoittajan ja sopimuspuolen väliset riidat on alistettava valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemisesta tehdyllä yleissopimuksella (SopS 3-4/69) perustetulle kansainväliselle ratkaisu- ja sovittelukeskukselle tai kansainväliselle ad hoc-välimiesoikeudelle ratkaistaviksi.

9. artikla. Sopimuspuolten väliset riidat sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta on mahdollisuuksien mukaan ratkaistava diplomaattiteitse. Jos riitaa ei näin voida ratkaista, se on saatettava jomman kumman sopimuspuolen pyynnöstä ad hoc-välimiesoikeuden ratkaistavaksi.

10. artikla. Artiklaan sisältyvät määräykset sijaantulon osalta.

11. artikla. Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jolloin sopimuspuolten hallitukset ovat ilmoittaneet toisilleen valtiosääntönsä mukaisten vaatimusten täyttämistä. Sopimus on voimassa viisitoista vuotta. Tämän jälkeen se on voimassa kahdennentoista kuukauden päättymiseen siitä päivästä, kun toinen sopimuspuolista on ilmoittanut kirjallisesti irtisanomisesta toiselle sopimuspuolelle. Niiden sijoitusten osalta, jotka on tehty ennen kuin sopimuksen irtisanominen tulee voimaan, 1-10 artiklan määräykset ovat edelleen voimassa kymmenen vuotta sopi-

muksen voimassaolon päättymisen jälkeen ja sen jälkeen kansainvälisen oikeuden sääntöjen mukaisesti.

2. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sopimuksen 4 artiklan 1 kappaleen mukaan kumpikaan sopimuspuoli ei sovelle alueellaan tämän sopimuksen määräysten mukaisesti vastaanotettuihin toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemiin sijoituksiin tai niiden tuottoon epäedullisempaa kohtelua kuin se soveltaa minkään kolmannen valtion sijoittajien tekemiin sijoituksiin tai niiden tuottoon.

Sopimuksen 4 artiklan 2 kappaleen mukaan sopimuspuolen sijoittajiin, joiden sijoituksille aiheutuu menetyksiä toisen sopimuspuolen alueella sodan tai muun aseellisen selkkauksen, hätätilan tai vastaavanlaisen tapahtuman vuoksi, ei saa soveltaa ennalleen palauttamisen, vahingonkorvauksen, hyvityksen tai muunlaisen järjestelyn osalta epäedullisempaa kohtelua, kuin toinen sopimuspuoli soveltaa kolmannen valtion sijoittajiin. Tällaisessa tilanteessa mahdollisesti suoritettavien korvausten on oltava siirrettävissä vaihdettavissa valuutoissa kuuden kuukauden kuluessa sopimuspuolten välillä.

Sopimuksen 5 artiklan mukaan kumpikaan sopimuspuoli ei saa pakkolunastus- tai kansallistamistapauksissa kohdella alueellaan toisen sopimusosapuolen sijoittajia epäedullisemmin kuin kolmannen valtion sijoittajia. Mikäli tällainen toimenpide yleisen edun vuoksi sekä muutoin laillisin edellytyksin suoritettaisiin, tulee sijoituksen markkina-arvo korvata sijoittajalle.

Mainitut määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, minkä vuoksi eduskunnan suostumus on näiltä osin tarpeen.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Prahassa 6 päivänä marraskuuta 1990 tehdyn Suomen tasavallan hallituksen ja Tšekin ja Slovakian liittotasavallan hallituksen välisen sijoitusten edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Tshekin ja Slovakian liittotasavallan kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Prahassa 6 päivänä marraskuuta 1990 tehdyn Suomen tasavallan hallituksen ja Tshekin ja Slovakian liittotasavallan hallituksen välisen sijoitusten edistämistä ja suojelua koskevan sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kauan kuin siitä on sovittu.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

3 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 10 päivänä toukokuuta 1991

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Pertti Salolainen*

SOPIMUS

Suomen tasavallan hallituksen ja Tshekin ja Slovakian liittotasavallan hallituksen välillä sijoitusten edistämisestä ja suojelusta

Suomen tasavallan hallitus ja Tshekin ja Slovakian liittotasavallan hallitus,

jotka haluavat tehostaa taloudellista yhteistyötä molempien maiden keskinäiseksi eduksi,

joiden aikomuksena on luoda suotuisat edellytykset sopimuspuolen sijoittajien toisen sopimuspuolen alueella tekemille sijoituksille, ja

jotka tunnustavat tarpeen suojella kummankin sopimuspuolen sijoittajien tekemiä sijoituksia sekä tehostaa pääoman liikkuvuutta ja yksittäisten liiketoimien käynnistymistä pitäen silmällä kummankin sopimuspuolen taloudellista menestystä,

ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla

Määritelmät

(1) Tässä sopimuksessa:

a) ”sijoitus” tarkoittaa kaikenlaisia taloudelliseen toimintaan liittyviä varoja ja käsittää erityisesti, joskaan ei yksinomaisesti:

(i) irtaimen ja kiinteän omaisuuden ja muut omistusoikeudet, kuten kiinnitykset, pidätysoikeudet ja pantit;

(ii) yhtiöiden osuudet, osakkeet ja debentuurit tai osuudet tällaisten yhtiöiden omaisuuteen;

(iii) oikeuden rahan tai rahalliseen saatavaan tai oikeuden suoritukseen, jolla on taloudellinen arvo;

(iv) tekijänoikeudet, teollisoikeudet (kuten patentit, tavaramerkit, teolliset mallioikeudet), tekniset valmistusmenetelmät, tietotaidon, kaupanimet ja goodwill-arvon;

AGREEMENT

between the government of the Republic of Finland and the government of the Czech and Slovak Federal Republic for the promotion and protection of investment

The Government of the Republic of Finland and the Government of the Czech and Slovak Federal Republic,

desiring to intensify economic co-operation to the mutual benefit of both countries,

intending to create favourable conditions for investment by investors of either Party in the territory of the other Party and

recognizing the need to protect investments by investors of both Parties and to stimulate the flow of capital and individual business initiative with a view to the economic prosperity of both Parties,

have agreed as follows:

Article 1

Definitions

(1) For the purposes of this Agreement:

a) ”investment” means every kind of asset connected with economic activities and in particular, though not exclusively, includes:

(i) movable and immovable property and any other property rights such as mortgages, liens or pledges;

(ii) shares, stocks and debentures of companies or interests in the property of such companies;

(iii) title or claim to money or right to any performance having an economic value;

(iv) copyrights, industrial property rights (such as patents, trade marks, industrial designs), technical processes, know-how, business names and goodwill;

(v) lakiin tai sopimukseen perustuvat liiketoiminnan toimitukset mukaanlukien luonnonvarojen etsintää, jalostamista, louhintaa tai hyödyntämistä koskevat toimitukset;

b) ”tuotto” tarkoittaa sijoituksen tuottamia rahamääriä ja käsittää erityisesti, joskaan ei yksinomaan, voiton, koron, pääomatulot, osingot, rojalitit ja maksut;

c) ”sijoittaja” tarkoittaa:

(i) luonnollista henkilöä, joka on jommankumman sopimuspuolen kansalainen sen lakien mukaisesti ja

(ii) oikeushenkilöä, jonka keskuspaikka on jommankumman sopimuspuolen alueella tai kolmannen valtion alueella, jolloin jommankumman sopimuspuolen sijoittajalla on siinä hallitseva osuus;

d) ”alue” tarkoittaa Suomen osalta Suomen tasavallan aluetta ja kaikkia Suomen tasavallan aluevesiin liittyviä alueita, joilla Suomi lainsäädäntönsä mukaan ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti saa käyttää oikeuksiaan merenpohjan ja sen sisustan luonnonvarojen tutkimiseen ja hyväksikäyttöön;

ja Tshekin ja Slovakian liittotasavallan osalta aluetta, jonka muodostaa Tshekin ja Slovakian liittotasavalta.

(2) Jos sijoitusta kaavaillaan sopimuspuolen alueelle sellaisen yhtiön toimesta, joka ei täytä tämän artiklan 1 kappaleen c (ii) -kohdan määritelmän mukaisia ehtoja, mutta jossa toisen sopimuspuolen sijoittajilla on hallitseva osuus, ensiksi mainitun sopimuspuolen on molempien sopimuspuolten keskenään niin sopiessa pidettävä yhtiötä sellaisena, joka saa suojelua tämän sopimuksen mukaisesti sanotun sijoituksen osalta.

2 artikla

Tämän sopimuksen soveltaminen

(1) Tätä sopimusta sovelletaan ainoastaan sijoituksiin, jotka on tehty vastaanottajamaan lakien, määräysten ja menettelytapojen mukaisesti.

(2) Huomioottaen tämän artiklan 1 kappaleen määräykset, tätä sopimusta sovelletaan kaikkiin sijoituksiin, joita toisen sopimuspuolen sijoittajat ovat tehneet toisen sopimuspuolen alueella ennen tämän sopimuksen voimaantuloa tai sen jälkeen.

(v) business concessions conferred by law or under contract, including concessions to search for, cultivate, extract or exploit natural resources;

b) ”returns” means the amounts yielded by an investment and in particular, though not exclusively, includes profit, interest, capital gains, dividends, royalties and fees;

c) The term ”investor” means:

(i) any natural person who is a national of either Contracting Party in accordance with its laws; and

(ii) any legal person having its seat in the territory of either Contracting Party, or in a third country with a predominant interest of an investor of either Contracting Party.

d) ”territory” means in respect of Finland the territory of the Republic of Finland and any area adjacent to the territorial waters of the Republic of Finland within which, under the laws of Finland and in accordance with international law, the rights of Finland with respect to the exploration and exploitation of the natural resources of the seabed and its subsoil may be exercised;

and in respect of Czechoslovakia the territory which constitutes the Czech and Slovak Federal Republic.

(2) If an investment is envisaged in the territory of one Contracting Party by a company which is not covered by the definition in paragraph (1) c) (ii) of this Article, but in which investors of the other Contracting Party have a predominant interest, the former Contracting Party shall, by mutual agreement between the two Contracting Parties, regard the company as one which enjoys protection under this Agreement in respect of the said investment.

Article 2

Applicability of this Agreement

(1) This Agreement shall only apply to investments made in accordance with the laws, regulations and procedures of the host country.

(2) Subject to the provisions of paragraph (1) of this Article, this Agreement shall apply to all investments made in the territory of a Contracting Party by investors of the other Contracting Party before or after the entry into force of this Agreement.

3 artikla

Sijoitusten suojele

Kumpikin sopimuspuoli turvaa kaikissa tilanteissa omien lakiansa ja määräystensä sallimissa rajoissa ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti kohtuullisen ja oikeudenmukaisen kohtelun toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemille sijoituksille.

4 artikla

Suosituimmuusmääräykset

(1) Kumpikin sopimuspuoli myöntää toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille täyden turvan ja suojelun, mikä ei missään tapauksessa saa olla vähemmän kuin mitä jonkun kolmannen valtion sijoittajien sijoituksille myönnetään. Kummankin sopimuspuolen tulee noudattaa sijoituksia koskevia sitoumuksiaan.

(2) Sopimuspuolen sijoittajiin, joiden sijoituksille aiheutuu menetyksiä toisen sopimuspuolen alueella sodan tai muun aseellisen selkkauksen, hätätilan, kapinan tai mellakan vuoksi, ei sovelleta ennalleen palauttamisen, korvauksen, hyvityksen tai muun vastikkeen osalta epäedullisempaa kohtelua kuin toinen sopimuspuoli soveltaa kolmannen valtion sijoittajiin. Tällaisten suoritusten on oltava vapaasti siirrettävissä sopimuspuolten välillä.

(3) Tämän sopimuksen määräyksiä sellaisen kohtelun myöntämisen osalta, joka ei ole epäedullisempaa kuin se, jota sovelletaan kolmannen valtion sijoittajiin, ei voida tulkita siten, että se velvoittaisi sopimuspuolta ulottamaan toisen sopimuspuolen sijoittajiin etua kohtelusta, suosituimmuudesta tai etuoikeudesta, joka johtuu:

a) olemassa olevasta tai tulevasta tulliliitosta, talousliitosta tai vapaakauppa-alueen muodostamista koskevasta sopimuksesta tai muista alueellisen yhteistyön muodoista, joiden osapuoleksi jompikumpi sopimuspuolista on tullut tai saattaa tulla, tai

b) kansainvälisestä sopimuksesta tai järjestelystä, joka liittyy kokonaan tai pääasiassa verotukseen.

5 artikla

Pakkolunastus

(1) Sopimuspuoli ei saa ryhtyä toisen sopi-

Article 3

Protection of Investments

Each Contracting Party shall, subject to its laws and regulations and in conformity with international law, at all times ensure fair and equitable treatment to the investments of investors of the other Contracting Party.

Article 4

Most-favoured-nation Provisions

(1) Each Contracting Party shall accord to investments of investors of the other Contracting Party full security and protection which in any case shall not be less than that accorded to investments of investors of any third State. Each Contracting Party shall observe any obligation it may have entered into with regard to investments.

(2) Investors of either Contracting Party whose investments suffer losses in the territory of the other Contracting Party owing to war or other armed conflict, state of emergency, revolt or riot, shall be accorded treatment no less favourable by such other Contracting Party than that Party accords to investors of any third State as regards restitution, indemnification, compensation or other valuable consideration. Such payments shall be freely transferable between the two Contracting Parties.

(3) The provisions of this Agreement relating to the granting of treatment not less favourable than that accorded to the investors of any third State shall not be construed so as to oblige one Contracting Party to extend to the investors of the other the benefit of any treatment, preference or privilege resulting from:

a) any existing or future customs union, economic union or agreement regarding the formation of a free trade area or other forms of regional co-operation to which either of the Contracting Parties is or may become a party, or

b) any international agreement or arrangement relating wholly or mainly to taxation.

Article 5

Expropriation

(1) Neither Contracting Party shall take any

muspuolen sijoittajan tekemään sijoitukseen kohdistuvaan pakkolunastukseen, kansallistamiseen tai muihin toimiin, jotka vastaavat vaikutuksiltaan kansallistamista tai pakkolunastusta, paitsi seuraavin ehdoin:

- a) toimenpiteisiin ryhdytään yleisen edun vuoksi ja asianmukaisin laillisin menettelyin;
- b) toimenpiteet eivät ole syrjiviä;
- c) toimenpiteisiin liittyy määräykset nopean, riittävän ja tehokkaan korvauksen suorittamisesta. Sellaisen korvauksen on katettava toimenpiteen kohteena olevan sijoituksen markkina-arvo välittömästi ennen edellä tässä kappaleessa tarkoitettuihin toimiin ryhtymistä tai julkiseen tietoon tulemistä, ja sen on oltava vapaasti siirrettävissä vaihdettavina valuuttoina sopimuspuolen alueelta sen virallisen valuuttakurssin mukaisena, joka on voimassa arvon määrittämispäivänä. Siirto on toteutettava ilman aiheutonta viivytystä siirtomuodollisuuksien suorittamisen tavanomaisesti vaatiman ajanjakson kuluessa, mikä ei missään tapauksessa saa ylittää kuutta kuukautta. Korvauksen tulee sisältää korko maksupäivään asti sopimuspuolen keskuspankin soveltaman kaupallisen korkokannan mukaisesti.

(2) Tämän artiklan 1 kappaleen määräyksiä sovelletaan myös sijoituksen tuottoihin sekä lakkauttamistapauksessa saatavaan tuottoon.

6 artikla

Sijoituksen ja tuottojen palauttaminen

(1) Sopimuspuolen on lakiensa ja määräystensä mukaisesti sallittava siirtää vaihdettavina valuuttoina ilman rajoituksia ja aiheutonta viivytystä, joka tapauksessa enintään kuuden kuukauden ajanjakson puitteissa:

- a) nettovoitot, osingot, rojalitit, tekniset avustukset ja muut maksut, korot ja muut toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksesta aiheutuvat tuotot;
- b) toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemän sijoituksen kokonaisesta tai osittaisesta lakkauttamisesta tai myynnistä saatava tuotto;
- c) sopimuspuolen sijoittajien toisen sopimuspuolen sijoittajilta saamien lainojen sellaiset takaisinmaksua koskevat varat, jotka molemmat sopimuspuolet ovat tunnustaneet sijoituksiksi; ja
- d) sijoitukseen liittyvässä työssä toisen sopi-

measures of expropriation, nationalization or any other measures, having effect equivalent to nationalization or expropriation, against the investment of an investor of the other Contracting Party except under the following conditions:

- a) the measures are taken in the public interest and under due process of law;
- b) the measures are not discriminatory;
- c) the measures are accompanied by provisions for the payment of prompt, adequate and effective compensation. Such compensation shall amount to the market value of the investments affected immediately before the measures referred to above in this paragraph occurred or became public knowledge and it shall be freely transferable in convertible currencies from the Contracting Party, at the official rate of exchange prevailing on the date used for the determination of value. The transfer shall be effected without undue delay within such a period as normally required for the completion of transfer formalities, in any case not exceeding six months. The compensation shall include interest until the date of payment at an appropriate commercial rate as determined by the Central Bank of the Contracting Party.

(2) The provisions of paragraph (1) of this Article shall also apply to the returns from an investment as well as, in the event of liquidation, to the proceeds from the liquidation.

Article 6

Repatriation of Investment and Returns

(1) Each Contracting Party shall, in conformity with its laws and regulations, allow without restrictions or undue delay, in any case within a period not exceeding six months the transfer in any convertible currency of:

- a) the net profits, dividends, royalties, technical assistance and other fees, interest and other returns accruing from any investment of the investors of the other Contracting Party;
- b) the proceeds from the total or partial liquidation or sale of any investment made by investors of the other Contracting Party;
- c) funds in repayment of borrowings by investors of one Contracting Party from the investors of the other Contracting Party which both Contracting Parties have recognized as investments; and
- d) with regard to nationals of the other

muspuolen alueella työskentelevien sopimuspuolen kansalaisten ansiotulot.

(2) Sopimuspuolten tulee myös sallia sellaisen irtaimen omaisuuden vapaa siirtäminen alueeltaan, joka muodostaa osan toisen sopimuspuolen sijoittajan sijoituksesta.

(3) Sopimuspuolet sitoutuvat soveltamaan tämän artiklan 1 ja 2 kappaleessa tarkoitettuihin siirtoihin yhtä edullista kohtelua kuin ne soveltavat kolmannen valtion sijoittajien tekemistä sijoituksista aiheutuviin siirtoihin.

7 artikla

Muiden lakien soveltaminen

Jos sopimuspuolen lainsäädäntö tai kansainvälisen oikeuden mukaiset nykyiset tai myöhemmin syntyvät velvollisuudet sopimuspuolten välillä tämän sopimuksen lisäksi sisältävät yleisen tai erityisen oikeussäännön, jonka nojalla toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia kohdellaan edullisemmin kuin mitä tässä sopimuksessa määrätään, tällaisella oikeussäännöllä on etusija siltä osin kuin se on tätä sopimusta edullisempi.

8 artikla

Sopimuspuolen ja sijoittajan väliset riitaisuudet

(1) Sopimuspuolen sijoittajan ja toisen sopimuspuolen väliset oikeudelliset riitaisuudet, jotka koskevat viimeksi mainitun sijoitusta ensiksi mainitun alueella ja joista ei ole päästy sovintoon kolmen kuukauden kuluessa kirjallisen vaatimuksen esittämisestä, voidaan jommankumman riitapuolen vaatimuksesta alistaa ratkaistavaksi joko:

a) sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainväliselle ratkaisu- ja sovittelukeskukselle (jäljempänä "keskus") ottaen huomioon Washington D.C.:ssä 18 päivänä maaliskuuta 1965 tehdyn Valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemista koskevan sopimuksen soveltuvat määräykset, sikäli kuin molemmat sopimuspuolet ovat tulleet mainitun sopimuksen osapuoliksi; tai

b) kansainväliselle ad hoc -välimesoikeudelle, joka perustetaan Yhdistyneiden kansakuntien kansainvälisen kauppalakikomission voi-

Contracting Party, who are employed in connection with an investment in its territory, the earnings of such nationals.

(2) The Contracting Parties shall also allow free transfer from their territories of movable property constituting part of an investment by an investor of the other Contracting Party.

(3) The Contracting Parties undertake to accord to transfers referred to in paragraph (1) and (2) of this Article treatment as favourable as that accorded to transfers originating from investments made by investors of any third country.

Article 7

Application of other Laws

If the provisions of law of either Contracting Party or obligations under international law existing at present or established hereafter between the Contracting Parties in addition to the present Agreement contain a regulation, whether general or specific, entitling investments by investors of the other Contracting Party to a treatment more favourable than is provided for by the present Agreement, such regulation shall to the extent that it is more favourable prevail over the present Agreement.

Article 8

Disputes between a Contracting Party and an Investor

(1) Any legal dispute between an investor of one Contracting Party and the other Contracting Party concerning an investment of the latter in the territory of the former which has not been amicably settled during three months from written notification of a claim may, at the request of either party to the dispute, be submitted for settlement either to:

a) the International Centre for Settlement of Investment Disputes (hereinafter called "the Centre") having regard to the applicable provisions of the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Other States opened for signature at Washington D.C. on 18 March 1965, in the event both Contracting Parties shall have become a party to this Convention; or

b) an international ad hoc arbitral tribunal established under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law as then in force. The parties to the

massa olevien välimiesmenettelyä koskevien sääntöjen nojalla. Riidan osapuolet voivat kirjallisesti sopia muutoksista näihin sääntöihin.

(2) Tämän artiklan 1 kappaleen niistä määräyksistä huolimatta, jotka koskevat riidan alistamista välimiesmenettelyyn, sijoittajalla on oikeus valita sovittelumenettely ennen kuin riita alistetaan välimiesmenettelyyn.

(3) Sopimuspuolet tunnustavat välitystuomion ja panevat sen täytäntöön vuonna 1958 New Yorkissa tehdyn Ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan yleissopimuksen mukaisesti.

9 artikla

Sopimuspuolten väliset riidat

(1) Sopimuspuolten väliset riidat tämän sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta on mahdollisuuksien mukaan ratkaistava diplomaattiteitse.

(2) Jollei sopimuspuolten välistä riitaa kyetä näin ratkaisemaan, se on saatettava jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä välimiesoikeuden ratkaistavaksi.

(3) Sellainen välimiesoikeus perustetaan jokaista eri tapausta varten seuraavalla tavalla. Kahden kuukauden kuluessa välimiesmenettelyä koskevan pyynnön saamisesta kumpikin sopimuspuoli nimittää yhden oikeuden jäsenen. Nämä kaksi jäsentä valitsevat sitten sellaisen kolmannen valtion kansalaisen, joka nimitetään molempien sopimuspuolten suostumuksella oikeuden puheenjohtajaksi. Puheenjohtaja on nimitettävä kahden kuukauden kuluessa kahden muun jäsenen nimittämisestä.

(4) Jos tämän artiklan 3 kappaleessa määrättyjen aikojen kuluessa tarvittavia nimityksiä ei ole suoritettu, jompikumpi sopimuspuoli voi muun sopimuksen puuttuessa pyytää Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtajaa suorittamaan tarvittavat nimitykset. Jos puheenjohtaja on jommankumman sopimuspuolen kansalainen tai jos hän on muulla tavoin estynyt täyttämästä sanottua tehtävää, varapuheenjohtajaa on pyydetävä suorittamaan tarvittavat nimitykset. Jos varapuheenjohtaja on jommankumman sopimuspuolen kansalainen tai jos myös hän on estynyt täyttämästä sanottua tehtävää, Kansainvälisen tuomioistuimen virkaiässä seuraavaa jäsentä, joka ei ole kummaan sopimuspuolen kansalainen ja joka ei muutoin ole estynyt täyttämästä sanottua teh-

dispute may agree in writing to modify these Rules.

(2) Notwithstanding the provisions of paragraph (1) of this Article relating to the submission of the dispute to arbitration the investor shall have the right, to choose the conciliation procedure before the dispute is submitted for arbitration.

(3) The arbitral awards shall be recognised and enforced by the Contracting Parties in accordance with the 1958 New York Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards.

Article 9

Disputes between Contracting Parties

(1) Disputes between the Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Agreement should, if possible, be settled through diplomatic channels.

(2) If a dispute between the Contracting Parties cannot thus be settled, it shall upon the request of either Contracting Party be submitted to an arbitral tribunal.

(3) Such an arbitral tribunal shall be constituted for each individual case in the following way. Within two months of the receipt of the request for arbitration, each Contracting Party shall appoint one member of the tribunal. Those two members shall then select a national of a third State who on approval by the two Contracting Parties shall be appointed Chairman of the tribunal. The Chairman shall be appointed within two months from the date of appointment of the other two members.

(4) If within the periods specified in paragraph (3) of this Article the necessary appointments have not been made, either Contracting Party may, in the absence of any other agreement, invite the President of the International Court of Justice to make the necessary appointments. If the President is a national of either Contracting Party or if he is otherwise prevented from discharging the said function, the Vice President shall be invited to make the necessary appointments. If the Vice President is a national of either Contracting Party, or if he too is prevented from discharging the said function, the member of the International Court of Justice next in seniority who is not a national of either Contracting Party and who is not otherwise prevented from discharging the said

tävää, on pyydetävä suorittamaan tarvittavat nimitykset.

(5) Välimiesoikeus tekee päätöksensä äänen enemmistöllä. Sen päätös on molempia sopimuspuolia sitova. Sopimuspuolet vastaavat yhtä suurin osuuksin puheenjohtajan ja oikeuden jäsenten kustannuksista. Välimiesoikeus voi kuitenkin päätöksessään määrätä toisen sopimuspuolista vastaamaan suuremmasta osuudesta kustannuksia, ja tällainen päätös on molempia sopimuspuolia sitova. Oikeus päättää omasta menettelytavastaan.

10 artikla

Sijaantulo

Jos sopimuspuoli tai sen nimetty edustaja suorittaa maksun jollekin sijoittajistaan sijoitukseen liittyvän takuun perusteella, toinen osapuoli tunnustaa ensinmainitun sopimuspuolen 9 artiklan mukaisia oikeuksia loukkaamatta tämän sijoittajan oikeuden siirtää omistus- tai muu oikeus tälle sopimuspuolelle ja tämän sopimuspuolen tai sen nimetyn edustajan omistus- tai muuta oikeutta koskevan sijaantulon.

11 artikla

Voimaantulo, voimassaoloaika ja päätyminen

(1) Tämä sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen, että sopimuksen voimaantulon edellyttämät valtiosäännön mukaiset vaatimukset ovat tulleet täyteen.

(2) Tämä sopimus on voimassa viisitoista vuotta. Tämän jälkeen se on voimassa siihen asti kun on kulunut kaksitoista kuukautta siitä kun jompikumpi sopimuspuolista on ilmoittanut kirjallisesti irtisanomisesta toiselle sopimuspuolelle.

(3) Niiden sijoitusten osalta, jotka on tehty ennen kuin tämän sopimuksen irtisanominen tulee voimaan, 1—10 artiklan määräykset ovat edelleen voimassa kymmenen vuotta sopimuksen voimassaolon päättymisen jälkeen estämättä tämän jälkeen yleisen kansainvälisen oikeuden sääntöjen soveltamista.

function shall be invited to make the necessary appointments.

(5) The arbitral tribunal shall reach its decision by a majority of votes. Such decision shall be binding on both Contracting Parties. The cost of the Chairman and the members of the tribunal shall be borne in equal parts by the Contracting Parties. The tribunal may, however, in its decision direct that a higher proportion of costs shall be borne by one of the two Contracting Parties, and this award shall be binding on both Contracting Parties. The tribunal shall determine its own procedure.

Article 10

Subrogation

If a Contracting Party or its designated Agency makes a payment to any of its investors under a guarantee it has granted in respect of an investment, the other Contracting Party shall, without prejudice to the rights of the former Contracting Party under Article 9, recognize the transfer of any right or title of such investor to that Contracting Party and the subrogation of that Contracting Party or its designated Agency to any right or title.

Article 11

Entry into Force, Duration and Termination

(1) This Agreement shall enter into force thirty days after the date on which the Contracting Parties have notified each other that the constitutional requirements for the entry into force of this Agreement have been fulfilled.

(2) The Agreement shall remain in force for a period of fifteen years. Thereafter it shall remain in force until expiration of twelve months from the date on which either Contracting Party shall have given written notice of termination to the other.

(3) In respect of investments made prior to the date when the termination of this Agreement becomes effective, the provisions of Articles 1—10 shall continue in effect for a further period of ten years after the date of termination and without prejudice to the application thereafter of the rules of general international law.

Tehty Prahassa 6 päivänä marraskuuta 1990 kahtena suomen-, tshekin- ja englanninkielisenä alkuperäiskappaleena, jotka kaikki ovat yhtä todistusvoimaisia. Tulkintaerimielisyyksissä on englanninkielinen teksti ratkaiseva.

Done at Prague on 6th November 1990, in two originals in the Finnish, Czech and English language, all being equally authentic. In case of dispute, the original in the English language shall prevail.

Suomen tasavallan hallituksen
puolesta

Pertti Salolainen

For the Government of the Republic
of Finland

Pertti Salolainen

Tshekin ja Slovakian liittotasavallan
hallituksen puolesta

Václav Klaus

For the Government of the Czech and Slovak
Federal Republic

Václav Klaus

